4½c

SURINAAMSCH WEEKBLAD.

1861. Zondag 18 Augustus No. 33.

PARAMARIBO, den 17 Augustus 1861

Ll. Donderdag nacht is door de policie, op de rivier, voor de stad, gearresteerd de beruchte vrije neger *Abalino van Lijos*, vroeger bastiaan op de pl. W e d e r z o r g. Hij bevond zich in een ongemerkt corjaal, hetwelk bevatte: 13 pullen en 6 godo's likker (pas afgekookt) 1 kist en een baskiet suiker, 18 bossen banannen, (pas afgekapt), een pagaal waarin een deken, eenig gerookt visch en een stoop olie. Zijn voorgeven is, dat hij deze artikelen op reis naar de stad gekocht heeft en dat hij van den grond A k k e r b o u w kwam. Hij is thans in het fort Z e e l a n d i a in custodia gebragt, doch naar wij vernemen op heden weder ontslagen.

Wij hebben ll. Dingsdag avond het genoegen gehad, het spel te leeren kennen van den jeugdigen Violist J. P i e t e r s e n. Met zeer veel gevoel en tact werden door den Concertgever onderscheidene stukken voorgedragen en te regt werd zijne uitvoering derzelve met een warm applaudissement bekroond.

Wij kunnen niet dan met lof gewagen van de dilettanten, die hem naar hun best vermogen hebben ter zijde gestaan. Innig hopen wij dat deze jongeling zich opgewekt en aangemoedigd moge gevoelen, om door de beoefening en ontwikkeling zijner gaven aan Suriname's muzijktrans te schitteren.

DE TENTOONSTELLING VAN NIJVERHEID TE HAARLEM

(*Vervolg*)

Onder de knudselarijen willen wij ook niet gerekend hebben dat kunstig werkstuk, in den katalogus vermeld onder No. 1286 en geplaatst bezijden de tribune. Het geheel is keurig van bewerking, stelt voor een altaar uit eene roomsch kath. kerk, en is door L. Muller, bleekersknecht te Bloemendaal, vervaardigd, met een mes en eigen gemaakte gereedschappen, van afgekookte soepbeenderen. Niet zoo zeer om te doen zien hoe de arbeid de waarde der grondstoffen vermeerdert, maar meer om er op te wijzen hoe menig talent kan verloren gegaan zijn, door gebrek aan ondersteuning en aanmoediging, vestigen wij de attentie op dit kunstgewrocht. de maatschappij van nijverheid toch heeft ook eene roeping te vervullen tegenover zulke personen, welke aanleg betoonen voor een of ander vak, zij het ook dat zij slechts middelijk daartoe kan medewerken.

De behoeften des tijds geven eene eigenaardige aanleiding tot bevordering der werktuigkunde. Zoo zien wij in de zaal No. 1 het model eener ijsschaaf Dit werktuig moet volgens de beschrijving, dienen, om bij langdurige strenge vorst een slop in het ijs tot doorvaart der schepen te maken, met mindere kosten en meer spoed, dan op de tot dusver gebruikelijke wijze. Het model stelt het werktuig voor op 1 | 5 der ware grootte en werkt door eene rij beitels, tusschen gelei-ijzers langs twee strekhouten aangebragt, ten einde het ijs door te schaven in plaats van door te zagen. Hierbij behoort het model eener opruimingsrol. Wij hopen van de toepassing dezer machine alles goeds, maar wenschen toch dat er, van rijkswege of door particulieren, beproefd worde een stoomschip tot hetzelfde doel in te rigten. Een weinig diepgaand vaartuig met stoomschroefmachine, op de voorplecht stoomhamers, voerende en aan weêrszijden met stoombakken voorzien, om het losgewerkte ijs in den afvoerenden stroom te brengen, zou onzes inziens gewigtige diensten kunnen bewijzen. Tegenover de geweldige natuurkrachten kan men, met hoop op goed resultaat, de geweldige kracht der kunst stellen; hiermede willen wij echter niet te kennen geven, dat wij de ijsschaaf van den heer Dansdorp wantrouwen; het een en het ander zou men tegen den tijd van nood kunnen gereed maken, opdat, bij eventuele herhaling van ijsschuiving, niet te vergeefs beproefd worde doorbraken in de rivierdijken te voorkomen.

De achterwand der zaal No. 1 prijkt met kartons en monsterplanken van schilderwerk. Verschillende soorten van mahonie-, noten-, ceder-, citroen- en eikenhout ziet men schoon uitgevoerd, als men maar mag eischen, terwijl de teerste marmerschakeringen met bedriegelijke juistheid zijn nagebootst In dit vak bestaat eene groote en ongelukkige concurrentie, blijkens de vele monsters door onderscheidene inzenders geleverd.

Aan den zolder der zaal zijn onderscheidene fraaije gaskroonen opgehangen, van welke een door grootte en stijl zich merkbaar van de andere onderscheidt. Deze kerkkroon is vervaardigd in gothischen trant, is niet geschilderd en zal in een kerkgebouw een schoon effect maken.

Vóór dat wij deze zaal verlaten, zien wij ter linkerzijde van de deur nog eene fraaije groep in brons, voorstellende een hert door een tijger overvallen, en vervaardigd in de fabriek van den heer Schuts, te Zeist; dit voorwerp strekt den vervaardiger tot eer.

Juist om den hoek valt het oog op eene verzameling van wapens en werktuigen in miniatuur, op Java in gebruik.

Deze verzameling is, gelijk alles wat met onze overzeesche bezittingen in verband staat, de aandacht overwaardig; bij de beschouwing kunnen wij den wensch niet onderdrukken, dat de eerstgenoemde voorwerpen eenmaal slechts als zeldzaamheden mogen worden ten toon gesteld, en daartegen het gebruik der tweede in de ruimste mate moge toenemen.

Wij treden zaal No. 2 binnen — Chemicaliën, preparaten en „verduurzaamde" levens middelen. Het meeste der hier voorhanden artikelen is „boven" onzen lof verheven. Wel zien wij, dat die stukken fijn zeer zuiver zijn van bewerking, — dat deze en gene verfstof zeer fraai van kleur is, — maar om al deze zaken naar waarde te kunnen schatten, zou men op de hoogte van de techniek van elk vak moeten staan, of althans de voortreffelijkheid van de hier aanwezige preparaten enz. bij vergelijking moeten kunnen aanwijzen. Maar het viel ons in (of op?) hoe zeer het getal fabrijken tot bereiding van chemicaliën in ons land in de laatste tijden is toegenomen, en geen grooter bewijs daarvoor, dan eene tentoonstelling In het algemeen heeft deze expositie ons doen zien, dat ons land veel meer deel neemt aan de nijverheid in het algemeen aan vakken die minder dan andere stationair zijn; en daarom kunnen wij het zonder al te groote droefheid aanzien, dat enkele takken van nijverheid, die vroeger meer stationair waren, afnemen. Hierin werkt de hand des tijds, — zij wil, naar het schijnt, ook de baan der industrie zoo veel mogelijk effenen — Daar vóór het raam zien wij een glazen kastje, ingezonden door de heeren Schoneveld en Westerbaan, te Gouda, en niet minder dan zeven fabrikaten inhoudende, uit aardappelen bereid. Twee soorten aardappelenmeel, vier soorten stroop uit aardappelen, en zelfs sagobloem. Waar zijn nu de Bilderdijkianen, die kwaad durven spreken van de aardvrucht? Waar zijn ze nu, die beweren, dat er niets in den aardappel zit? En de inzenders hebben hier zelfs niet eens bijgevoegd jenever, uit aardappelen gestookt. In zekeren zin staan jenever en nijverheid te dikwijls vijandig tegen elkander over, om dat afwezen te betreuren.

De nijverheidstentoonstelling bevat natuurlijk voor de meeste bezoekers veel leerzaams, voor anderen omvat zij groote geheimen Geen wonder, — de industriëel plaatst op de tafels der expositie zijne kunstproducten geheel gereed, in den vollen glans der volkomenheid.— Minerva zóó, met helm en speer uit Jovis hersenen te voorschijn gesprongen, na eenen hamerslag van Vulcaan Hoe leerzaam zou eene tentoonstelling van zoo nuttig en fraaije zaken zijn, zoo de inzender de technische geschiedenis van de ingezonden voorwerpen bij het ingezondene had kunnen leveren, Maar dit zijn *pia vota*, en welligt niet dan bij eene permanente expositie in een gebouw zoo als thans te Amsterdam aan de nijverheid gesticht wordt, te verwezenlijken,

Wij gelooven toch, uit naam van het belangstellend publiek, die inzenders hier openlijk te moeten dank zeggen, die de moeite hebben willen nemen, om, zij het ook bekrompt, eene geschiedenis van een of ander vak op de tentoonstelling te brengen.

Zoo zien wij op het portaal, naar zaal No 3 geleidende, eene kaart, door de heeren Lensing en Collard, van Leeuwarden gerestaureerd, volgens eene door hen in practijk gebragte methode. De eene helft der kaart is onmogelijk, gevlekt, door het „weer" beschadigd, — de andere helft schoongemaakt en hersteld.

De heer J. J Bruinsma, insgelijks van Leeuwarden, leverde, in den trant van eene kapellen-schilderij, de ontwikkelings-geschiedenis van den zijdeworm (*bombijx mori*), benevens eene beschrijving van een en ander. Als belangstellend beoefenaar van de natuurwetenschappen komt dezen inzender wel de erkentelijkheid toe van het publiek, ofschoon zijn ingezonden voorwerpen minder de *nationale* nijverheid raken.

Zaal No. 3. — Eene tafel vol wassen producten. Kaarsen van verschillende afmetingen liggen hier in pakken, zijn daar als de frontpijpen van een orgel opgezet, — een fraai gezigt. Alles even rein en zindelijk. De voorwerpen uit was geboetseerd en hier ingezonden zijn zoo natuurlijk, zoo bedriegelijk geboetst, dat eenige dames de verzekering van den oppasser behoefden, „dat *alles* uit witte was vervaardigd was." om te kunnen gelooven.

Op de tweede uitstallingstafel in deze zaal zien wij allerlei geslepen en gewoon glaswerk, vazen, wedgewood en fijn aardewerk en zelfs porcelein, net verguld en in den trant van het japansche bewerkt. Eene collectie, waarop de Nederlander met zelfvoldoening mag nederzien, daar het hier geleverde volstrekt niet achterstaat bij het buitenlandsche. Ook die fraai geslepen lampstolpen mogen wij wel een oogenblik onze attentie wijden. Hebben de fabrijken van Delftsch aardewerk (waarvan ook artikelen in deze zaal aanwezig zij), door den vooruitgang der engelsche concurrenten, een harden strijd, — wij mogen ons verheugen dat we hier exemplaren van glas- en fijneraardewerkartikelen mogen aanschouwen, hoedanig ons land er vroeger niet voortbragt, en door welker productie wij het buitenland op onze beurt op zijde streven. De heer P. Regout heeft bij zijne ingezondene voorwerpen de medailjes opgehangen, door zijne goederen op vroegere buiten- en inlandsche tentoonstellingen verworven; wij wenschen hartelijk, dat de *gunst zijner landgenooten* hem moge bekroonen opdat het hier, in betrekking van de vaderlandsche nijverheid, moge waarheid worden: *finis coronat opus*

Voor wij deze zaal verlaten, nog een blik op de kolossale vazen van agaat, daar vóór het raam; dat is mooi!

Thans wenschen wij de dames veel genoegen bij het bezoek in zaal No. 4 en de heeren veel geduld; bij het bezoek in de volgende zaal keeren we den wensch om, — de heeren genoegen en de dames, als wij ze eenigen tijd durven ophouden, — patientie toewenschende. Eene uitgelezen keur van naaldewerk en manufacturen. Al dadelijk eene collectie echte (!) brabandsche kant, van de Sluissche kantwerkschool, met een schilderijtje, voorstellende een kantwerkster. Allerlei manufacturen vullen de uitstallingstafel, en links van ons liggen in kasten allerlei sierlijk gesponnen voorwerpen uit gouddraad, ten dienste van heeren militairen en andere gouddragende personen

Het gedeeltelijk bewerkte patroon, voorstellende het laatste avondmaal, verdient zeer de aandacht. Men verzuime dan tevens niet een oplettenden blik op den wand te slaan, fraai gedecoreerd door allerlei patronen en fijne lijnwaden.

Aan de oostzijde der zaal bevindt zich de kast met priestergewaden en kerksieraden ten dienste der r k eeredienst, ingezonden door den heer Stolzenberg, uit Roermond Wij zullen dien heer meer als inzender ontmoeten, en gelegenheid hebben op te merken, dat hij zich in verschillende vakken bevlijtigt als industrieel den luister van zijne kerk te verheffen. Voor de crinoline, in den hoek op die kast geplaatst, was zeker in de zaal geene andere ruimte — zij is dan ook vrij buitensporig en zou ook, midden op de tafel geplaatst, wat heel ongekleed en onderscheiden staan.

Een waar sieraad dezer zaal is dat reuzekarpet, uit allerlei soort van fraaije dierenvelletjes vervaardigd; ook die draperien, niet anders dan eenige stukken fijn en dun laken, zijn daar zoo geplaatst, dat de zuivere en heldere kleuren sprekend uitkomen — Nog eens naar de tafel keerende, valt het oog op eenige stalen zijde, geverfd met kleuren, enkel uit roet getrokken. Jonge dames die u soms zoo verhoovaardigt op uw nieuw lilakleurig kleedje, — leert hieruit een weinig nederigheid — of is het niet, als wilde de fabriekant den aanschouwer beduiden, dat *door de kunst* het onoogelijkste somtijds waarde geeft aan menig sieraad? Wij herinneren voorts nog aan den zijdeworm en de modemaakster, die ongetwijfeld ook hunne verdienste kunnen doen gelden tegenover uw keurig toilet, en ... maar foei! wij zouden daar gaan moraliseren!

Hier hebben wij eene bezending voorwerpen, geweven en gebatikt in Nederlandsch Indië, en aangeboden door de Nederl. Handelmaatschappij Sommige artikelen (zie No. 30 in den catalogus;) dragen voor hollandsche tongen bijna onuitsprekelijke namen, maar toch ziet het weefsel er vrij goed uit, en toch is het gebatikt op niet ongeestige wijze. Deze proeven van javaansche nijverheid (of nijverheid op Java) vermeldende, brengen wij die in herinnering, welke in zaal 2 gevonden worden, waar onder glas eene allerschoonste collectie suikerbrooden prijkt. Is die heerlijk glanzende cristallisatie, zoo rein en transparent als wij het nog niet gezien hadden, eene schoone vrucht der raffinaderijen te Amsterdam de grondstof is een product van javaansche nijverheid, en de geschiedenis van een pond broodsuiker sluit in zich de geschiedenis van een werkzaam Javanenleven, de geschiedenis van zeegevaar en regeringsbesluiten, — en de eenvoudige vraag: „gebruikt gij ook suiker?" zou aanleiding kunnen geven tot het schrijven eener belangrijke verhandeling over zeer gewigtige zaken; — „maar dat heeft weder veel van moraal!" — Het is ook zoo; — het peinzen en filosoferen vervolgt zoo gaarne de heeren tot zelfs op tentoonstellingen, wanneer de dames het zoo druk hebben als bij zoo vele zaken die in deze zaal hare aandacht trekken.

Thans leidt de weg naar zaal No. 5 Daar vindt men modellen voor de theorie der kromme lijnen van enkele en dubbele kromming en gebogen oppervlakten, alsmede voor die van het licht en het geluid. Het zijn allerschoonste hulpmiddelen bij de studie der hoogere wiskunst, en wij vinden het denkbeeld van den heer Janse te Middelburg regt gelukkig, om deze modellen te exposeren.

(*Wordt vervolgd.*)

HET PROCES MIRÈS.

Op 1 Julij heeft de procedure in de zaak van den heer Mirès een aanvang genomen. De acte van beschuldiging legt hem drie hoofdfeiten ten laste en wel 1. escroquerie, 2. misbruik van vertrouwen en 3. het uitdeelen van fictive dividenden.

Uit den loop van het getuigenverhoor, waarmede naauwelijks een begin is gemaakt, valt nog weinig mede te deelen, waarop met bepaalde zekerheid af te gaan is. Het schijnt intusschen dat de zaak, alhoewel van zeer belangwekkenden aard, niet van dat groote gewigt is als men aanvankelijk had vermoed. Zij komt, afgescheiden van minder gewigtige feiten, in substantie op het volgende neder:

De spoorwegkas, die door de heeren Mirès en Solar werd gedirigeerd, dreef bankierszaken in de meest uitgestrekte beteekenis van het woord; het sloot ook veel beleeningen op effecten en actiën van allerlei aard.

Men weet, dat bij soortgelijke operatiën niet de volle waarde der effecten door den beleener wordt verstrekt, maar in den regel zóó veel minder, dat de geldschieter bij eene plotselinge plaats hebbende daling, den tijd heeft óf om den belanghebbende te noodzaken het ontbrekende surplus aan te zuiveren, óf om het beleende ter beurze te verkoopen, indien men de aanzuivering van het surplus wordt gedraald.

In dit geval zal nu de regtskwestie moeten uitgemaakt worden, of hij, die geld op beleening verstrekt, regtens verpligt is de effecten of actiën in portefeuille te houden, dan wel, of hij zich de bevoegdheid aanmatigen kan ze, dadelijk nadat de beleening gesloten is, te verkoopen, met het voornemen om ze weder in te koopen, wanneer de beleende stukken door den eigenaar worden opgevraagd, voor wien evenwel de geheele manoeuvre geheim wordt gehouden niet alleen, maar wien men in den waan brengt dat het dépôt nog altijd in natura aanwezig is en wien men in dien waan versterkt door het toezenden van rekening courant; waar op de interest regelmatig wordt verantwoord van zijne stukken, die niet meer aanwezig zijn.

Mirès en Solar zijn namelijk sedert jaar en dag van den stelregel uitgegaan, dat iemand die bij hen, als directeuren der spoorwegkas, effecten of aandeelen beleent, geen grooter vertrouwen in hen stelt dan ieder ander die bij hen gelden in deposito geeft. Vraagt deze laatste die gelden op, dan krijgt hij de bankbilletten terug die hij deponeerde, maar niet dezelfde nummers; evenzoo handelden zij met de beleende effecten en aandeelen; men kreeg stukken van gelijke soort terug, maar geenszins dezelfde nummers. Al de stukken die men bij hen beleende, verkochten zij dadelijk, uitgaande van de stelling dat tusschen een stuk effect of een actie en een gewoon bankbillet, geen het minste verschil bestaat, — eene stelling, waarvan zij den eigenaar der effecten, gelijk gezegd, onkundig lieten en integendeel alles aanwenden om het geloof bij hem te versterken, dat de beleende stukken als een onschendbaar dépôt werden beschouwd.

(*Wordt vervolgd.*)

INGEZONDEN.

GELD-CRISIS.

N. N. zegt in No. 32 van het Weekblad: Wat kan het Gouvernement met den besten wil ook, doen, om dezen toestand te doen ophouden? enz — Tot antwoord of opheldering stellen wij het onderstaande ter neder.

Indien het geloof verdient, dan moet er eene reserve kas bij het Gouvernement aanwezig zijn.

Tot welk einde deze reserve kas? Is het niet, wanneer de Kolonie in nood verkeert, om daarmede hulp te verleenen? En verwacht, men van deze Kolonie eenen ergeren toestand dan de tegenwoordige geld crisis? Wanneer men verder gelooven mag, dan moet er eene enorme som bij het West Departement aanwezig zijn, die niet kan worden uitgezet.

Indien nu het Gouvernement gebruik van deze beide kassen maakte om betalingen te doen, en Wissels voor belasting in ontvangst aannam, tegen een moderaat disconto, en dezelve naar Nederland opzond, en in plaats van over het subsidium alhier in Wissels te disponeren, muntspeciën van Nederland liet aanvoeren, — zoude zoo doende in de eerste drie maanden het gebrek aan speciën, niet minder worden gevoeld, en na dien tijd waarschijnlijk geheel en al ophouden? De Amerikanen voeren toch geene Hollandsche muntspeciën uit, — de eenige uitgezetenen, die in de gelegenheid zijn, speciën uit de Britsche Koloniën in te voeren, verzenden dezelve naar Amerika, omdat zij aldaar gangbaar zijn. — Mogt deze wenk door het Gouvernement ter harte worde genomen, voorzeker zal de nood der burgers verzacht worden!

X.

VERZOEK.

Wordt voor eenigen tijd ter leen gevraagd: Boekwerken of Manuscripten; handelende over de *Marowijne* rivier en hare oevers, hoofdzakelijk met het oog op de lucht- en aardgesteldheid, het plantenrijk, enz.

De bezorging geschiedt aan de Drukkerij van het *Surinaamsch' Weekblad*, onder het adres

d. M.

Paramaribo 17 *Augustus* 1861.

Mijnheer de Redacteur!

Er gebeurt van tijd tot tijd nog al iets vreemds in onze Kolonie. Het is evenwel niet kwaad er ook van tijd tot tijd de aandacht op te vestigen.

Vergun mij daarom, door middel van Uw geacht Blad te vragen, of een Stedelijk Heelmeester, tot de uitoefening van de *geneeskundige praktijk* geregtigd is?

Ik vraag dit naar aanleiding van de advertentie van den Stedelijken *Heelmeester* Seiler, dezer dagen in de Couranten voorkomende.

Is een Stedelijk Heelmeester er *niet* toe geregtigd, dan begrijp ik de advertentie niet, maar meer nog verwondert mij, dat door de autoriteit, die met het toezigt op het uitoefenen der geneeskundige wetenschappen belast is, tegen dusdanige openbare aankondiging niet wordt gewaakt. Het is dan toch altijd de uitoefening der geneeskunde door een onbevoegde.

Gij zult met de plaatsing van deze regelen verpligten,

Een Uwer Abonnés.

UITBOEZEMINGEN over de Kolonie SURINAME.

door den ouden Heer

FURET.

(*W. E. H. WINKELS.*)

XI.

Wanneer een mensch het land zijner geboorte verlaat om naar eene vreemde plek te gaan, dan zal hij in den regel, zonderlinge denkbeelden van die wereld-plek gevormd hebben; de grillige opvattingen zijner verbeelding, ontstonden dan uit de vergroote of valsche berigten over die plek, waaraan zich reizigers en reisbeschrijvers, maar al te vrij schuldig maken, en dikwerf zijn die vergroote en valsche beschouwingen zoo menigvuldig en stout, dat aan het hier en daar als bij toeval gevondene *ware*, geen geloof gehecht wordt.

Heeft dat, ons op een dwaalspoor brengende, met de meeste reisbeschrijvingen plaats, ik geloof niet dat er ooit meer *vreemds* en *onwaars* geschreven is en nog geschreven wordt, dan over de volkplanting *Suriname*.

Is het dan zoo moeijelijk, om eene duidelijke en aan de waarheid getoetste beschrijving, van die Kolonie te leveren?

Ja, 1. Wat hare werkelijke geschiedenis betreft, er bestaan groote hinderuissen; — vele oude stukken, van hooge geschiedkundige waarde, zijn door oorlogen, door brand, door verwaarlozing en onverschilligheid, verloren gegaan.

2. Door het gemis van een behoorlijken Kolonialen *Archivarius*, was het *Archief* dezer volkplanting steeds in een verwarden toestand niet alleen, maar door de zorgeloosheid van het Bestuur, werden er niet zelden gewigtige bescheiden en stukken ontvreemd, en trachtte de Nederlandsche regering zoo veel mogelijk te redden, wat te redden was. (*Zie Instructie voor de* GOUVERNEUR GENERAAL *der Kolonie Suriname, dd* 14 *September* 1815, *voorkomende in het* 8*e. deel der Nederl. Pandecten, Art* 66 luidende: „de Gouverneur Generaal zal wijders, bij het overnemen van de archieven en verdere papieren van de Gouvernements-Secretarie, door Gezworene Klerken, doen formeren een exacte inventaris van dezelve, ten einde op voormelde Secretarie te blijven berusten; zullende vervolgens daarvan kopij worden overgezonden aan het departement van Koophandel en Kolonien"); die poging gelukte niet te best; want onderzochten *èn* de *Minister van Kolonien èn* de *Gouverneur van Suriname*, de eerste de *inventaris* van 1815, de laatste de aanwezige van 1861, dan betwijfel ik niet of er zoude wel eenige leemten daarin gevonden worden.

3. Dat *archief* in welken toestand dan ook bestaande, wordt voor ieder, als een *Sphinx-geheim* afgesloten, wat te bejammerend is, om reden het klimaat, de tijd en de insecten wel haast alles zullen vernield hebben, wat nog zoo veel licht over *Surinaamsche* zaken en *vooral*, over *Surinaamsche mannen*, zoude kunnen verspreiden.

4. De nasporing der werkelijke geschiedenis dezer Kolonie, werd ook bemoeijelijkt, door de instelling der *Onbeheerde Boedel Kamer*; aldaar toch kwamen bij het overlijden van vele inwoners, een groot getal belangrijke stukken, die verloren gingen en hoevele papieren van geschiedkundige waarde, zullen heden nog, of half vergaan of geheel verwaarloosd en verminkt, aldaar aan de vergankelijkheid des tijds en de mot zijn overgeleverd? En eindelijk ten

5. Het alhier zich zoo dikwerf herhalend verschijnsel, dat mannen, hoog geplaatste mannen, die men te onvoorzigtig vertrouwde en de vrije hand gaf, en die er groot belang bij hadden, dat er zoo *nu* en *dan* wat verdween, wat later tegen hen zoude kunnen getuigen, deed de gapingen in de geschiedkundige fragmenten, al grooter en grooter worden, zoo dat het voor den naspoorder welhaast onmogelijk zal zijn eenig goed geheel te vinden.

Zoude de Nederlandsche regering, niet nog eene poging doen, om datgene te redden, wat anders welligt door den vernielenden tand des tijds spoedig vergaan zal zijn.

Ik zoude nog wel een dik boekdeel kunnen vol schrijven, met het opnoemen der oorzaken, waardoor het zoo hoogst moeijelijk is, iets geheel *onverdraaids*, van de Kolonie te weten. De voornaamste echter, die wij klaar voor ons zien, is: dat vele inwoners der Kolonie Suriname, niet sterk op hebben met geschiedenissen van den voorleden tijd, en dat in den regel de Kolonisten, die naar het lieve vaderland zijn *gerepatrieerd*, (waarvan eenige, zeker nu trouw naar de preek van Do. BER gaan), den mantel der christelijke liefde, maar liever willen laten hangen over het voorheên, in het zoet genot van het *thans*.

Niettegenstaande deze vele moeijelijkheden, zal ik pogen U zoo veel ik kan en mag, over de Kolonie mede te deelen, het zal echter noodzakelijk zijn, dat ik met U een vlugtigen blik op de Surinaamsche geschiedenis sla.

SURINAME, is eene strook lands, dat onder den naam van NEDERLANDSCH GUIANA bekend staat; ten *Noorden* ligt het aan den *Atlantischen Oceaan*, ten *Oosten*, bepaalde men steeds de grens bij de rivier de *Marowijne* waar zij in zee stort, (FRANSCH GUIANA); ten *Zuiden* strekt het zich geheimzinnig en nog ondoorzocht uit, tot het *Tumucumaque-gebergte*, of den veranderden loop der *Marowijne*; neemt men dat gebergte als Zuidelijke grens aan, dan scheidt zich daar NEDERLANDSCH GUIANA van *Brazilië* of PORTUGEESCH GUIANA. En eindelijk ten *Westen* is *Suriname* afgegrensd, door de rivier *Corantijn* of ENGELSCH GUIANA; de geheele geograph. ligging bepaalt zich op ongeveer 57 gr. en 54 gr. W. L. van *Greenwich* en tusschen 6 gr. en 2 gr. N. B.

Het bestek door mij voorgenomen, laat niet toe, hier den oorsprong der onderscheidene namen te onderzoeken, de meeste echter die voor verschillende *punten* en *rivieren* voorkomen, zoo als: *Guiana*, *Suriname*, *Marowijne*, *Paramaribo* enz ontstonden uit de *Arrowaksche* of *Cribische* spraken.

Te belangrijk is het echter, om niet een oogenblik stil te staan, bij de *Oostelijke* en *Zuidelijke* grensscheiding dezer kolonie, om dat door nog iets onbeslist in bestaat, en waar misschien *dr*ienatien belang bij kunnen hebben (*Engeland*, *Frankrijk* en *Nederland*.)

De grensscheiding ten *Zuiden*, liggende op bijna 2 gr. N. B. is sedert jaren als een zaak buiten alle kwestie geweest en als grensscheiding van *Nederlandsch* en *Portugeesch-Guiana* aangenomen, doch omtrent de grens ten *Oosten*, is reeds sedert eenige jaren tusschen de *Fransche* en *Nederlandsche Gouvernementen* een verschil van zienswijze ontstaan, dat men op de minnelijkste wijze wil trachten te beslissen. Hoe echter tot die beslissing gekomen?

Algemeen geloofde men, dat zulks zoude kunnen geschieden, door den loop der *Marowijne-rivier* te volgen, doch, kan zulks ook tot eene zekere diepte *Zuidwaarts* in geschieden,

welhaast neemt die rivier eene *Westelijke* rigting, gaat zij zoo op dezelfde wijze voort als dat bij *Armina* op de kaart te zien is, dan loopt zij om de Kolonie heen en vindt welligt haren oorsprong in de *Oronocco* van *Britsch-Guiana*.

Het werd mij *niet* toegestaan, meer bijzonderheden omtrent deze mij toevertrouwde gissing mede te deelen. Eenige Indiaansche benamingen echter, voor verschillende *nederstortingen* — *veranderden loop* — of *samenvloeijingen*, kunnen bij vroegere onderzoekers, — te weinig met de Indiaansche spraken bekend, — misleiding te weeg hebben gebragt, die door den veranderden naam, ook geloofden eene andere rivier voor zich te hebben. Ik zal omtrent dezen *wenk* niet verder uitweiden, doch alleen nog aanstippen, dat het denkbeeld niet zoo geheel zonder schijn van waarheid is, hetgeen de eenvoudigste *geographist*, met de kaart voor zich kan onderzoeken, want, *trekken wij eene regte lijn uit het Zuiden, niet dieper dan* ARMINA, *naar den* ATLANTISCHEN OCEAAN *ten Noorden, dan snijden wij door eene potloodstreep, langs de liniaal getrokken, bij de* „WIA-WIA-KREEK," *een belangrijk brok van onze Kolonie af, en overtuigen ons tevens, hoe de rivier de* MAROWIJNE *in het bovenland — geheel Westelijk trekt.*

Deze bemerking kan misschien dienen tot eene betere kennis omtrent het verschilpunt, doch ook bij *eventueel* onderzoek, door deskundigen te laten doen.

Het grondgebied van *Suriname* beslaat 2500 ▭ geogr. mijlen; het meest bekende of door Europesche reizigers bezochte gedeelte is ruim 800 ▭ mijlen groot, zoo dat *die* uitgestrektheid reeds 215 ▭ mijlen meer bedraagt, dan geheel *Nederland*. — De uitgebreidheid der in *cultivatie* zijnde landen, is bijna 350,000 akkers, of ruim 9½ ▭ geograp mijlen.

Over de benamingen weid ik zoo als ik zeide, niet uit, dikwerf echter vonden wij hier en daar, een naam, die door de verkeerde opvatting der klanken, verbasterd was en het spoor naar een geschiedkundig feit, te loor deed gaan.

Alleen stip ik nog aan, dat de naam „*Suriname*" haar oorsprong heeft van den stam der *Surinen-Indianen*; welke bij de komst der eerste volkplanters aan de *groote Coma* (Suriname-rivier), zich langs beide oevers gevestigd hadden, zeer strijdzuchtig waren en het de Europesche bewoners door aanhoudende aanvallen moeijelijk maakten; eerst tegen het begin der 18e eeuw, trokken zij dieper landwaarts in, en vertoonden zich na dien tijd niet meer. Men is algemeen van gevoelen, dat zij zich bij hunne stamgenooten, de „*Surinos*" aan de *Amazonen-rivier* gevestigd hebben. In het laatst der 18e eeuw waren nog onderscheidene Israelitische familien in het bezit van gesneden voorwerpen, huisraad, sieraden en wapens dezer stammen, die hunne voorvaderen op hen veroverd hadden.

Eene grondige kennis van de natuurlijke gesteldheid dezer Kolonie, bestaat voor als nog niet. Noch het Gouvernement, noch de Kolonisten, hebben in de laatste honderd jaren, krachtige pogingen gedaan, om iets meer dan zeer oppervlakkig van dit gewest te leeren kennen, en zeude men ook willen aanmerken, dat eenige jaren geleden, eene *Duitsche Commissie*, met een nader en beter onderzoek belast was, het heeft niet alleen de Kolonie of het Moederland weinig gebaat, maar de medewerking — niet van de zijde der Kolonisten — was van dien aard, dat de geestdrift tot het onderzoek, als van zelve verzwakte en weinig goede resultaten konde opleveren; het was dan ook — *geloof ik* — de bedoeling van het Gouvernement niet, om den toestand door de hier bestaande slavernij, al te goed te kennen.

De vruchtbaarheid van het land, is buitengewoon groot en munt daarin zeker boven elke wereldplek uit, en ofschoon reeds op ruim acht uren afstand, van de zee, de *graniet* als werkelijke grondslag des bodems zich vertoont en de schulpritsen van het Oosten naar het Westen loopende, zich tot aan de heuvel- en lage bergstreken uitstrekken, als bewijs dat hier voor duizende en duizende jaren, het strand der zee door den golfslag bezocht werd, zoo is de geheele uitgestrektheid lands door de aanslibbering der zee, het afslijtsel der granietbrokken en door de sedert eeuwen ontbindende, planten-wereld, met de rijkste en vruchtbaarste aardlaag overdekt.

De Surinaamsche *Flora*, is van eene nooit gekende waarde en pracht, ik zal na de mededeeling der geschiedenis daarop terug komen, ten einde U de bedroevende onverschilligheid en de moedwillige verwaarloozing te doen zien die hier heerscht, en die zal blijven heerschen, zoo lang de algemeene toestand dezer volkplanting, geene verandering zal hebben ondergaan.

—⋙•⋘—

De uitbreiding na de stichting der schoone volkplanting, hebben wij voornamelijk te danken, aan de vervolging der *Israëliten* in *Spanje* en *Portugal*. In 1492—1497, ontvlugtten, naar de mededeeling van eenige schrijvers, — bijna 800,000 Israëliten uit beide genoemde koningrijken. Hoe zeer op vele plekken der aarde veracht, vervolgd, en als het wild gedierte verjaagd of gemarteld, er waren toch reeds verlichte mannen van grooten invloed, die hen beschermden, niet alleen uit een beter beginsel van menschelijkheid, doch ook uit eene goed doorziene Staatkunde. In Italie gaven Paus ALEXANDER VI, PAULUS IV en SIXTUS V, daarin een schoon voorbeeld, *Turkije* volgde en *Engeland* en *Holland* doorzagen er de belangrijke voordeelen van in. Onnoemelijke schatten, vloeiden daardoor tot die rijken en de ontwikkeling van den handel en der wetenschappen, deed er hoogst belangrijke voortschrijdingen.

Hoe zeer ook, als het ware aan de greep der *inquisitie-beulen* ontsnapt, en eenige verademing gevonden hebbende in de nieuwe toevlugts-oorden, het vooroordeel zat nog steeds overal, tegen den *Israëliet* ten troon, en mogt het ook al de beschaafdsten dier landen gelukken, *hem* van eene directe vervolging te vrijwaren, veel onmenschelijks vond er door de magtigen tegen hem, ongestraft, plaats.

Het was dan ook om die verdrukking, welke onder den schijn van bescherming woedde te ontgaan, dat de Israëlitische vlugtelingen van fortuin, een anderen uitweg naar een beter voor hun geschikt toevlugts-oord zochten. De voorvaderen der voornaamste stichters dezer volkplanting, trokken naar *Brazilie*, waar het hun gelukte, door den landbouw een ruim levens-onderhoud te vinden en later, dien tak zoodanig uit te breiden, dat zij groote schatten aan hunne geloofsbroeders, zoo wel naar Engeland als naar Holland, overmaakten.

De verovering van *Brazilie* door de *Hollanders*, onder *Prins* MAURITS VAN NASSAU, gaf hun rust en een ongestoord genot in geloofsvrijheid en bezittingen.

Reeds in 1578, verkregen de *Israëliten* in *Holland*, grootere vrijheden, eene ongestoorde uitoefening hunner Godsdienstleer, en het regt om *Sijnagogen* te stichten; daardoor werd vooral de *connectie* tusschen de Braziliaansche volkplanters en hunne in Nederland wonende geloofsgenooten, grooter, de familie-betrekkingen verbonden zich over en weer, en de koophandel breidde zich sterk uit.

In het jaar 1644 kwam er eene groote verandering in den toestand der *Israëliten* te *Brazilie*; *Prins* MAURITS VAN NASSAU, werd als Gouverneur aldaar, teruggeroepen, en de magt der Hollanders verzwakte er allengs, zoo dat men het verlies der Nederlandsche bezitting als zeker te gemoet zag. Na het vertrek der Hollanders, werden de Israëliten op nieuw vervolgd, zoo dat velen naar Holland de wijk namen.

Gewoon echter aan het tropisch klimaat en den landbouw, verlangden velen hunner eene nieuwe Kolonie te stichten, en het waren vooral de familien NASSIJ, DE MEZA en PEREIRA, die hen daarin door fortuin en goed beleid, de behulpzame hand boden. Zij wendden zich tot de *West-Indische Maatschappij*, die hen op den 12 *September* 1659 het *privilegie* schonk, om op het eiland *Cajenne*, eene Kolonie te vestigen; aan DAVID NASSIJ en zijne *medestanders*, den titel van Patroon of Patroonen dier Kolonie schenkende.

Slechts vijf jaren, hadden de Israëlitische volkplanters aldaar vertoefd, toen op den 15 *Mei* 1664, *Cajenne* aan de Franschen verviel; Israëliet en Christen, tot de Hollandsche volkplanting behoorende, hadden veel vervolging door te staan en besloten naar *Suriname* de wijk te nemen.

Van af dien tijd, dagteekent zich de uitbreiding der Kolonie Suriname.

Werpen wij nu nog een vlugtigen blik op hare vroegste geschiedenis, tot aan dit tijdstip toe.

BRANDEWIJN MAAKT DOOF.

Een Poolsche boer, die zijn gehoor had verloren, raadpleegde eenen arts er over. — «Dat is het gevolg van veel Brandewijn drinken,» zeide de geneesheer. De boer dronk een' tijd lang geen' Brandewijn en kreeg zijn gehoor weder.

Drie maanden daarna ontmoet de boer den arts en is weder zoo doof als te voren — »Gij hebt zeker weder Brandewijn gedronken,» zegt hem de eskulaap. — «Ja,» antwoordde hij, «dat heb ik, want zie, dokter! ik heb in zes weken geen' Brandewijn gedronken en zeer goed gehoord... maar alles wat ik gehoord heb, was zoo goed niet als Brandewijn.»

(*Overgenomen.*)

MUZIEK KORPS VAN HET BATAILLON JAGERS No. 27.

PROGRAMMA VOOR HEDEN MIDDAG.

Den 18 *Augustus* 1861.

No. 1. DANIEL, *Pas Redoublé*, arr par G Barthe.
2. LA GARNISON DE LA HAYE, *Quadrille Militaire*, arr. par G. Barthe.
3. DE WAARZEGSTER, *Polka*, par G Barthe.
4. GENEVIEVE DE PARIS, *Scène Lyrique*, arr, par G Barthe.
5. TRAUME AUF DEM OCEAN, *Valse*, arr. G Barthe.
6. LA COURIERE, *Galop*, par G. Barthe.

SCHEEPSTIJDINGEN

BINNENGEKOMEN.

Den 12den dezer, de Nederlandsche schoener *Emma*, kapt. P. C. Vereul, van Demerarij.

Den 14den, de Nd. Am. Bark *Mary C. Porter*, kapt. Adams.

Idem, de Nd. Am. Brik *Trenton*, kapt. Cunningham. Beiden van Boston.

In Nickerie.

Den 1sten Julij jl. de Ned. schoener *Kate*, kapt. C. Jessen, van Demerarij.

Den 5den, het schip *Noordhoorn*, kapt. van Leeuwen, van Liverpool.

Den 13den, de Ned. schoener *Eleonora Desse*, kapt. J. Leasowes.

De 22sten, de Ned. schoener *Charlotte*, kapt. Ths. Acton, beiden van Demerarij.

UITGEKLAARD.

Den 15den dezer. de Eng. schoener *Rocket*, kapt. N. Swarts, naar Demerarij, lading: 100 vaten vaten buiteuk. Pindas, 1 kist oude Zadels en Tuigen, en 1 dito Manufacturen.

In Nickerie.

Den 6den Julij jl de Ned. schoener *Eleonora Desse*, kapt. Leasowes, lading: 75 balen schoone Katoen 21.875 pond.

Den 13den, de Ned. schoener *Charlotte*, kapt. Ths. Acton, lading: 17 balen schoone Katoen 5.105 pond. Beiden naar Demerarij.

Den 16den, het Ned. schip *Nurcery Packet*, kapt. Egle, lading: 309 vaten en 265 zakken Suiker 435.355 pond, 51 vaten Rum 5.035 gallons, 50 zakken Cacao 7.500 pond en 50 vierk. voeten Cederhout.

Den 30sten, het Eng. schip *Harmione*, kapt. W. Williams, lading: 151 gewone en 34 kleine vaten Suiker 267.062 pond, en 66 vaten Rum 7,600 gallons. Beiden naar Londen.

Idem. de Ned. schoener *Eleonora Desse*, kapt. Leasowes, lading: 33 balen schoone Katoen 10.725 pond.

Den 24sten, de Ned. schoener *Kate*, kapt. C Jessen, lading: 73½ baal schoone Katoen 23.210 pond. Beiden naar Demerarij.

Den 29sten, het Ned. schip *James Hall*, kapt. J. Friend, naar London, lading: 200 gewone en 105 kleine vaten suiker 330,143 pond en 19 vaten Rum 2,090 gallons.

IN LADING NAAR AMSTERDAM.

Het schip *Juno*, kapt. Roszberger, adres bij H. C. Levij. —Sluit 22 dezer.

Het schip *Triton*, kapt. A. P. Duinker, adres bij J. P. Haase Jr. — Sluit 25 dezer.

Het schip *Luitenant Admiraal Tjerk Hiddes*, kapt. O. S. Palma, adres bij H. Degenhard.

Het schip *Jonge Eduard*, kapt. Sikkens, adres bij J. M. Polak.

Het schip *Anna Maria Henriette*, kapt. Gollards, adres bij H. Degenhard.

Het schip *Cuba*, kapt. Eilers, adres bij H. Degenhard.

AANGEKOMEN PASSAGIERS.

Met de Nederlandsche schoener *Emma*: de Heeren H. K. Kenswil, G. B. J. C. Seiler, W. G. Smith, Mej. J. Evans en kind.

Met de Nd. Am. Brik *Trenton*: de Heer T. E. Bixby en Mejufvrouwen A. en E. Bixby.

PUBLIEKE VEILINGEN.

Ter kastelenije van het Geregtshof.

Vrijdag, den 16 Augustus 1861.

De Plantaadje Pomona c. a., gelegen aan de Jonkermanskreek. — *f* 30,000. — D. J. C. O'Ferrall qq. W. P. Austin.

BURGERLIJKE STAND.

Van den 11den tot 17den en Augustus 1861, zijn alhier ingeschreven als overleden.

Den 11den, Ada Magdalena Dompig, 8 jaren en 4 maanden.

Den 13den, Maria Magdalena Stoffels, 21 jaren.

Den 14den, de Fransche gedeporteerde Seraphin Gremillet, 22 jaren.

Idem, Rensi Therese Josephine Jobin, wed. van Hendrik Adriaan Greeve, 67 jaren.

Idem, Sophia Dorothea Clasina Oracau, 55 jaren en 8 maanden.

Den 15den, Sellij Salomons, 26 jaren.

Den 16den, Pieter Johan Boom, 3 maanden ruim.

Den 17den, Saratje Dorothea van Heijdoorn, 61 j.

Idem, Hendrietta Elizabeth Catharina Emicke, 73 jaren en 1 maand.

Binnenlandsche Berigten.

Post-Kantoor.

De Mailpakketten zullen op Dingsdag den 20 dezer, des middags ten 12 Ure worden gesloten en verzonden per de Stoomboot *Vice Admiraal Rijk*.

De waarn. PROCUREUR GENERAAL in *SURINAME*,

van zijne Excellentie den Gouverneur dezer kolonie magtiging bekomen hebbende, tot het oprigten van een Corps *gesalariëerde* Nachtwakers, bestemd om gedurende de Droogetijds maanden de patrouilles

te maken, die vroeger door de Ingezetenen dezer stad, met het doel om hunnerzijds mede te werken ter afwering van gevaren, te vreezen door mogelijke onvoorzigtigheid bij het aanwenden van vuur en licht, in hunne respective wijken werden gehouden;

Noodigt degenen die genegen mogten zijn deel te maken van bovengem. Corps uit, om zich *in persoon* aan te melden op het Bureau van Policie alhier, van des morgens 9 tot 11 ure, ten einde bij geschikt bevinding te vernemen de voorwaarden waarop, en tegen genot van welk *salaris* zij kunnen worden aangesteld.

De wd. Proc. Genl.,
DONKER CURTIUS.

Transport.

Den 15ten Augustus 1861. J. B. Bekker aan J. M. Penso LPz. van de *helft* van het Erf aan de *Ladesmastraat*, N. W. La. E N. 398, O. W. La. D No. 812.

Idem. C. H. C. M. Turpia als in huwelijk hebbende J. L. J. Maes aan J. van Bol voor hare minderjarige kinderen met namen S. N. Tralle, H. W. G. en C. E. A. van Bal, van een stuk van het Erf met de daaropstaande Gebouwen in de 1e. buitenwijk No. 117, O. W. La. A No. 99 tot 102.

Den 16den. Abm. W. Oppenheimer aan C. R. Berner, van den Grond *Elisabethshof*, gelegen in de divisie *Para* aan de rivier *Suriname*.

Paramaribo, den 16 Augustus 1861.

Aan het Departement der *Onbeheerde Boedels* zijn gedevolveerd, de onderstaande Boedels en Zaken; als:

Op den 15 Augustus 1861, aan Willem van Uijtrecht, echtgenoot van Jeanne Marie Ferraud, overleden den 18 Julij 1861.

Op den 15 dito, van Henriette Louisa Catharina Brundel, wed. Frederik Hendrik Spiering, overleden den 10 December 1860

En op den 16 dito, de Zaken en Belangen van den afwezigen Rudolph Arons Guicherit.

En worden mitsdien alle Crediteuren derzelven opgeroepen, om binnen den tijd van *zes maanden*, na dato dezes, van hunne vorderingen aanteekening te doen, op poene van verstoken te zijn van alle regt en actie tegen de voormelde boedels en zaken; — voorts worden de Debiteuren aangemaand, hun verschuldigden aan voormelde boedels en zaken, bij voornoemd departement te voldoen.

Paramaribo, den 16 Augustus 1861.

Koepok-Inenting.

De Commissie van *Geneeskundig Onderzoek* zal op Dingsdag den 20 dezer, des voormiddags ten *half negen* ure in het locaal boven de Wees-, Curateele en Onbeheerde Boedels Kamer zich onledig houden met het vaccineren met versche, van het Gouvernement ontvangen Koepokstof.

Wordende Ouders of Voogden, welke Kinderen of Pupillen hebben, die nog niet gevaccineerd zijn, dringend uitgenoodigd, *deze* gelegenheid niet te laten voorbijgaan, zonder dezelven te doen inënten.

Terwijl Heeren Genees en Heelkundigen welke geene leden der Commissie zijn, worden uitgenoodigd, zich met de Kinderen welke zij *zelven* zouden wenschen te vaccineren, zich op bovengenoemden tijd aldaar te willen vervoegen.

Paramaribo, den 16 Augustus 1861.

Advertentiën.

GEDRUKT BIJ A. L. G. DE RANDAMIE,

BIJBLAD TOT HET SURINAAMSCH WEEKBLAD.

Verschijnt elken Woensdag.

1861. **Woensdag 14 Augustus** **No. 33.**

PARAMARIBO.

DE TENTOONSTELLING VAN NIJVERHEID TE HAARLEM.

Aan een geacht Ned. dagblad, ontleenen wij het volgende omtrent de dezer dagen gehouden tentoonstelling:

Wij treden de eerste zaal binnen, en bevinden ons reeds dadelijk te midden eener menigte voorwerpen van de meest uiteenloopende bestemming. Wat het eerst te beschouwen, waarheen ons het eerst te wenden? Uit oud-vaderlandschen zin rigten wij dadelijk het oog op het fabriekaat der pijpenfabrieken. Het is bekend, dat de verbanning van de vaderlandsche pijp uit de gezellige kringen, de veroveringen van de uitheemsche sigaar, de oprigting van pijpenfabrieken in het buitenland, en andere oorzaken, het debiet van het fabriekaat der goudsche werkplaatsen grootelijks heeft benadeeld; noch het aankoopen van gerenommeerde merken, noch de krachtige hulp van het jeugdige Nederland, dat er reeds in de eerste levensjaren dapper op los dampt, zal in staat zijn op den duur aan de fabrieken een bestendigen bloei te verzekeren. Moge de tentoonstelling althans dienen, om der wereld te verkondigen dat de roem der Goudenaars staande gehouden wordt door bekwame mannen in het vak. Ongevraagd vernamen wij, die slechts eene oppervlakkige pijpenkennis bezitten, een gunstig oordeel over het ingezondene, door deskundigen uitgebragt. Een paar gezellen, uit de eene of andere fabriek, betuigden elkander hunne hooge bewondering over sommige der ten toon gestelde exemplaren, verklarende „nooit of nimmer" zoo iets gezien te hebben. Wij konden tevreden zijn.

Daar vóór het raam zien wij eene beschilderde ruit, in die blaauw-zwarte kleur bewerkt, welke zulk een fraai effect tegen het licht maakt. Zij stelt voor: het afscheid van een milicien. Wij maken u wel attent op de schaduw, die over de schilderij aan de regterhand valt.

In denzelfden hoek der zaal ziet men nog een allerfraaist bewerkten en voor het doel uitnemend geschikten schellen-toestel met numérateur, voor logementen en andere groote gebouwen; houders van groote etablissementen zal dit fraaije stuk al spoedig in het oog vallen.

Langs den linkerzijmuur der zaal is eene collectie rijk versierde prachtwapenen zoodanig gerangschikt, dat zij ons als verplaatsen in de salons van een of anderen oosterschen vorst. Een prachtige buks uit die verzameling is verkocht aan Z. K. H. prins Hendrik.

Wanneer wij het oog naar den tegenoverstaanden zijwand der zaal rigten, hebben wij de tribune voor ons. Zij is eenvoudig net en heeft tot achtergrond eene schoone draperie, aangevuld door eene trofee van vlaggen, in welks midden het borstbeeld van Z. M. den Koning prijkt. De overvloed van ingezonden voorwerpen heeft zelfs de tribune ingenomen, en vervult de ruimte der zaal bijna geheel.

Het midden wordt ingenomen door eene reuzetafel, zwegende onder eene bonte verzameling van nijverheidsartikelen, onmogelijk door één naam aan te duiden. De regtvaardigheid in het midden, door een aantal balansen voorgesteld; daaronder trekt uwe aandacht een zeer vernuftig gevonden brievenweger met spiraalveer, en, op den naam des vervaardigers afgaande, durven wij hopen, dat dit werktuigje beter van constructie is dan de buitenlandsche, in onze galanteriewinkels voorhanden, en waarvan de elasticiteit niet duurzaam bevonden is.

Een paar kistjes met patenthagel trekken de aandacht door de zuiverheid van het fabriekaat; — men ziet daar van den fijnsten mus schenhagel tot de grootste soort, de zwaarte van kleine kogeltjes nabij komende. Te regt vraagt menige beschouwer met verwondering, hoe het mogelijk is, zonder behulp van vormen, den hagel die zuivere ronding te geven.

Eene uitstalling van welgesloten fleschen met banket verkondigt ons, dat ook gedacht is aan de passagiers der eerste kajuit aan boord onzer Oost-Indie-vaarders. Het was dan ook wel noodig dat in de behoefte der weelde voorzien werd op die lange reizen, welke voor den reiziger uit den beschaafden stand zoo veel verschrikkelijks opleveren. Al heerscht onder de passagiers aan boord van onze prachtige driemasters een salons toon, al discht de hofmeester versch vleesch en versche groenten op, al geeft hij „verduurzaamd" banket — de stormen moet men nog altoos afwachten en de verveling blijft een dagelijksche gast, ook bij alle afleiding. Dat de nijverheid zich inspanne om zooveel mogelijk een en ander te verzoeten, is dus niet te verwonderen.

Op tentoonstellingen van nijverheid had men vroeger wel eens aanstoot van allerlei snuisterijen, ingezonden door menschen die magtig hoog opzagen bij de scheppingen hunner kleinzeestige, of, op zijn hoogst nutteloze knudselarij. Nog ontmoet men ze wel eens, en spreken wij er hier over, het is bepaald met het doel om den bezoeker der expositie wel op het hart te drukken, dat hij niet te veel moet hechten aan al die zaken, zoo zij geen nuttige strekking hebben. Daarentegen (wij zullen gelegenheid hebben dit op te merken) zijn er zaken voorhanden, in hare soort zóó voortreffelijk bewerkt, maar ook met zoo weinig pretentie in haar voorkomen, dat menig bezoeker ze passeert, zonder een blik op te slaan, hoezeer werkelijk de nijverheid bij die zaken het allergrootste belang heeft.

Onder die knudselarijen plaatse men toch vooral niet de modellen, waarvan er vele op de tentoonstelling aanwezig zijn. Daar zien wij modellen van een brandspuit en van een reddingstoel voor personen, welke zich op daken of op hoogere verdiepingen van brandende gebouwen in gevaar bevinden. De heer J. S. Lehmann, van Rotterdam, inzender van beide voorwerpen, doet met de tentoonstelling van het een en ander aan de Maatschappij een zeer belangrijke dienst. Hij geeft hier op kleine schaal het voorwerp in natura, en wij twijfelen niet of invloedrijke personen zullen in de groote gemeenten onzes rijks pogingen aanwenden om de reddingstoestellen te doen aanschaffen. Te Rotterdam is reeds zulk eene machine in dienst. Had men ten vorigen jare, bij den brand van de kazerne te Leeuwarden, een toestel als de bedoelde bij de hand gehad, de ijverige van der Horst ware geen slagtoffer zijner manmoedige pogingen tot brandblusschiug geworden. Ook de inwoners van 's Gravenhage herinneren zich nog een brand waarbij menschenlevens verloren gingen, dewijl men een reddingstoestel miste. Maar al kan men zich zulke voorvallen niet dadelijk herinneren, ieder weet hoe smartelijk het is, een mensch ellendig te zien omkomen ten gevolge van het gemis der middelen om hulp aan te brengen.

(Wordt vervolgd.)

NIEUWSTIJDINGEN.

Uit Weenen wordt aan de *Börsen-Halle* geschreven, dat men er, op grond van berigten uit Italië, aan het behoud van den vrede twijfelt. Men vreest namelijk, dat het eventueel overlijden van den paus niet slechts in Italië zelf eene groote crisis zou veroorzaken, maar ook een naar het schijnt, onvermijdelijk conflict tusschen Frankrijk en Oostenrijk zou ten gevolge hebben, wegens de verkiezing van een nieuwen paus. Het Oostenrijkschegezinde deel van het collegie van kardinalen moet namelijk daarvoor het oog gevestigd hebben op kardinaal Angelis, een voornaam tegenstander van Frankrijk en Piemont, thans in laatst genoemd rijk geïnterneerd, en men gelooft, dat het ligtelijk het zoo ver kon brengen, dat Pius IX bij testament genoemden kardinaal als zijn opvolger aanbeval, hetgeen tot geweldadige stappen van Frankrijk en Piemont tegen Oostenrijk zou leiden.

Het berigt van een aanslag tegen het leven van generaal Garibaldi schijnt geen bloot gerucht te zijn geweest. Er zijn alhier brieven bekend geworden, waaruit blijkt, dat er eene vereeniging in Italië bestaat, met vertakkingen tot Oostenrijk en Rome, welke ten doel heeft, den generaal en andere voorname personen in Italië om het leven te brengen. Hoewel door de ontdekking van die zamenzwering eene eerste poging is mislukt, mag men het echter voor zeker houden, dat er nieuwe pogingen zullen worden aangewend. De vereeniging, die zulke misdadige plannen heeft, kan over een groot kapitaal en andere krachtige middelen beschikken.

In Pruissen is de vraag, welke sedert eenigen tijd bij het ministerie in overweging was, namelijk hoe de plegtige overgang der kroon zou plaats hebben eindelijk in den geest der constitutie en tegen den wensch der reactionaire partij beslist. Te Berlijn is een besluit des Konings van den 3len Julij, met de mede-onderteekening van al de ministers, uitgevaardigd, aldus luidende:

„Wij Wilhelm, door Gods genade Koning van Pruissen enz., doen kond en te weten.

„Naar Gods raadsbesluit hebben wij den koninkl. troon van Pruissen beklommen en plegtig verklaard het door Gods genade ons toevertrouwde bestuur overeenkomstig de constitutie en de wetten des koningrijks te willen voeren. Onze voorzaten op den troon hebben ons het eerwaardige gebruik overgeleverd, dat aan de koningen van Pruissen bij het aanvaarden der Regering door het land de erfelijke hulde wordt gebragt. Wij houden dat gebruik als een onschendbaar regt onzer kroon staande, en verlangen het ook als zoodanig aan onze opvolgers in de Regering verzekerd te zien. Doch met het oog op de veranderingen, welke onder de zegenrijke Regering van onzen beminden broeder Z. M. Koning Frederik Wilhelm IV zaliger gedachtenis, in de staatsregeling der monarchie gekomen zijn, hebben wij besloten om, in plaats der erfelijke huldiging, de plegtige krooning, waarmede door onzen doorluchtigen voorzaat Koning Frederik I het erfelijke koningschap in ons Huis gevestigd is geworden, wederom te doen plaats hebben.

„Terwijl wij ons voor Gods aangezigt ootmoedig nederbuigen, en den zegen van den Almagtige voor ons en ons dierbaar vaderland afsmeeken, willen wij door de plegtigheid der bekrooning, in bijzijn van de leden der beide huizen van den Landdag en in bijzijn der buitendien door ons te ontbieden getuigen uit al de provincien onzes koningrijks, getuigenis afleggen van het heilige en immer onvergankelijke regt der kroon, welke wij door Gods genade geroepen zijn te dragen, en willen wij den door eene roemrijke geschiedenis belegden band tusschen ons Huis en het volk van Pruissen op nieuw bevestigen.

„Wij zullen alzoo, gezamenlijk met de Koningin onze echtgenoote, in de maand October dezes jaars in onze hoofd- en residentiestad Koningsberg onze plegtige krooning voltrekken, terwijl wij omtrent de wijze der krooning alsmede over den plegtigen intogt bij onze terugkomst in onze hoofd- en residentiestad Berlijn, ons voorbehouden nadere bepalingen te maken."

Uit Londen wordt dd 6 Julij het volgende geschreven:

Gisteren werd, onder voorzitting van een New Yorksch geestelijke, Dr. Patten, door de hier woonachtige Amerikanen de 85ste verjaardag der Amerikaansche onafhankelijkheid plegtig herdacht. De gezant der Vereenigde Staten, de heer Adams, was verhinderd de vergadering bij te wonen. Bij deze gelegenheid werd door Dr. M'Clintock; een te Parijs woonachtig Amerikaansch geestelijke, eene redevoering gehouden waarin hij o. a. beweerde, dat het Noorden thans strijd voert om te bewijzen, dat het nu eene regering heeft wier verdienste eindelijk door de geheele wereld zal erkend worden. Op de eene zijde staan 20,000,000 op de andere zijde 8,000,000 zielen. Een groot man heeft eens gezegd, dat een enkel persoon, die God voor zich heeft, eene meerderheid tegenover de geheele wereld vormt. Nu telt Noord Amerika echter 20,000,000 zielen, heeft God op zijne zijde en strijdt voor zijne constitutie, regt en vrijheid, tegen 8,000,000 die voor wie weet wat strijden. Hebben zij het ooit gezegd? Het eenige wat zij zeiden was, dat zij vreesden eenmaal, na tien, na vijftig of na honderd jaren de slavernij door de beginselen van het Noorden afgeschaft te zien, en hieruit volgt, dat het Zuiden thans of voor de slavernij of voor niets in het strijdperk treedt. Voor hem bestaat geen twijfel, aan welke zijde de overwinning zal verblijven. Hij is thans trotscher op zijn vaderland en koestert gegronder hoop daarvoor dan ooit, terwijl hij zich innerlijk overtuigd houdt dat ook Engeland thans trotscher op Amerika is dan ooit.

Eene particuliere correspondentie uit New York deelt o. a. het volgende mede:

De blokkade wordt zoo goed doenlijk voortgezet Het is natuurlijk geen gemakkelijke taak, doch een maatregel die het meest afdoet, en langzamerhand zal zij sterk genoeg gemaakt worden, om alle gegronde aanmerkingen van vreemde mogendheden te voorkomen. Engeland begint bij te draaijen, en heeft zich zeer benadeeld in de algemeene opinie zoowel hier als ook zelfs in Kanada, door de blijkbaar aangewende pogingen om aan het Zuiden zooveel mogelijk de behulpzame hand te bieden. De britsche regering heeft hierin een grooten misslag begaan, en toont òf haar eigen belang niet te verstaan, òf slechts weinig bekend te zijn met het nationale karakter der noordelijke en westelijke Staten. De twintig millioen inwoners zijn eendragtig om zich door geene europesche mogendheid de wet te laten voorschrijven, en een goed gedeelte en wel het meeren deel der burgerij bestaat uit genaturaliseerde Duitschers, Nederlanders en Franschen, of hunne afstammelingen, die allen, vereenigd met de talrijke iersche bevolking, Engeland of liever de welbekende engelsche politiek, tegenover vreemde magten haten als de pest. Men wenscht geen oorlog met Engeland, maar vreest dien ook niet Hier, te New York, zou men daardoor vreeselijk lijden in dit oogenblik, doch het magtige New-York zou der volksstem niet kunnen weêrstaan, en de oorlog, eens aangevangen, zou langdurig en bitter zijn en Engelands magt op het einde fnuiken. Men vraagt: zou het Noorden oorlog kunnen voeren tegen het Zuiden en gelijktijdig met Engeland? en aan het antwoord is niet te twijfelen. Een sterk legerkorps in de slavenstaten met eene proclamatie, waarbij de slaven vrijgelaten zoude worden, zou een der eerste maatregelen zijn en het Zuiden van noordelijk territoir afhouden, terwijl Engeland geen leger zou kunnen overbrengen dat een maand op amerikaanschen bodem zich zou kunnen staande houden. Doch wij willen hopen, en de laatste berigten uit Londen geven er grond toe, dat deze ramp nog ver af is Intusschen is hier de zaak door velen ernstig besproken, en het zou mij niet verwonderen indien het congres bij stemming den president magtigde den oorlog te verklaren aan Engeland, wanneer deze mogendheid het Zuiden mogt erkennen. En deze verklaring zou, bij de geheele natie weêrklank vinden. Doch voor heden moet ik eindigen, een volgenden keer hoop ik u uitvoeriger te schrijven. De zuidelijke leening vindt geen bijval; men zegt dat op levering tegen 50 pct. verkocht is en de kooper gaarne 25 pct. geven zou om van zijnen koop ontslagen te worden. De verkooper hoopt echter nog meer voordeel daaruit te trekken.

In het begin van Junij is in Virginië door den bevelhebber der Zuidelijke krijgsmagt eene proclamatie aan de bevolking gerigt, aldus luidende:

«Een tijran, zonder geweten of beginselen, is op uwen grond binnengedrongen. Alle zedelijke, wettelijke en constitutionnele banden afwerpende, heeft Abraham Lincoln u overvallen met zijne benden abolitionisten, welke uwe medeburgers vermoorden en inkerkeren, uwe have verbeurd verklaren en vernielen en andere geweldadigheden en snoodheden plegen, welke te stuitend voor het gevoel van menschelijkheid zijn om te worden opgenoemd Alle regelen van den beschaafden oorlog worden vertrapt; en door hunne daden, zoo al niet op hunne banieren, verkondigen zij dat hunne leus is «schoone vrouwen en buit!" Al, wat den mensch dierbaar is, staat bij dezen zwaren strijd op het spel.

Op grond hiervan roept hij de bevolking op, om de indringers te verdrijven. Deze proclamatie wordt mede gedeeld, behalve om hare dwaasheid, ook als een bewijs, dat er weinig vooruitzigt op toenadering tusschen de strijdende partijen overblijft.

SCHEEPSTIJDINGEN

BINNENGEKOMEN.

Den 11den dezer, de Eng. schoener *Rocket*, van Demerarij.

IN LADING NAAR AMSTERDAM.

Het schip *June*, kapt. Roszberger, adres bij H. C. Levij. —Sluit 22 dezer.

Het schip *Triton*, kapt. A. P. *D*uinker, adres bij *J*. P. Haase Jr.

Het schip *Luitenant Admiraal Tjerk Hiddes*, kapt. O. S. Parma, adres bij H. Degenhard.

Het schip *Jonge Eduard*, kapt. Sikkens, adres bij J. M. Polak.

Het schip *Auna Maria Henrietta*, kapt. Gollards, adres bij H. Degenhard.

Het schip *Cuba*, kapt. Eijlers, adres bij H. Degenhard.

Binnenlandsche Berigten.

Bij Gouvernements resolutie van den 6 Augustus No. 3, is aan den zich noemenden Adriaan Johannis Jansen vergund om die namen te blijven voeren.

Bij Gouvernements resolutie van den 8sten Augustus No. 2, is aan Christiaan Adolff van J. P. Pardo vergund om zich voortaan te noemen: *Christiaan Adolf Roepel*.

Bij Gouvernements resolutie van den 8sten Augustus No. 3, is aan Charlotte Frederika Bassano vergund om zich voortaan te noemen: *Charlotte Frederika Morpurgo*.

Bij Gouvernements resolutie van den 9den Augustus No. 3, is, onder de nadere goedkeuring des Konings:

a. bepaald dat de Kapitein à la suite F. P. Kamerling, in werkelijke dienst als *Kapitein* bij de Schutterij te *Paramaribo* zal worden gesteld;

b. benoemd tot *Kapitein* bij gemelde Schutterij, de 1e. Luitenant Mr. B. E. Colaço Belmonte.

Bij het Bestuur is het verzoek gedaan, om de slavenmagt van plantage Zeezigt, gelegen in de divisie Boven Cottica en Perica, van den naam dier plantage af—op dien van plantage Kroonenburg, gelegen in de divisie Beneden Cottica, over te schrijven.

Tijd van verzet *veertien* dagen, gerekend van den 7 Augustus 1861.

Charles Kuiphout heeft van het Bestuur verzocht, dat aan hem worde vergund om met weglating van zijnen familienaam Kuiphout voortaan dien van *Schubert* aan te nemen.

Tijd van verzet *zes* weken, gerekend van den 9 Augustus 1861.

De navolgende personen hebben van Bestuur verzocht om Erven en Landerijen in pacht te bekomen, als:

1. T. C. Doornbosch, het Erf gelegen aan de *Hofstraat*, N. W. La. F No. 182
2. Belle, gepasporteerde guide,
3. D P. Emanuels,
4. J. Mendes de Souza,

ieder hunner een Erf gelegen ten Oosten van de *Wanicastraat*, tusschen de *Domine kreek* en *Limesgracht*, thans uitmakende een gedeelte van wijk La. F.

5. Manuel Gomes, een perceel land gelegen in de 2e. Buitenwijk ten Zuiden van de *Steenbakkerijsgracht*.

Tijd van verzet *veertien* dagen, gerekend van den 9 Augustus 1861.

Aanzoek van Vrijgeving

Den 9den Augustus 1861.

Van den slaaf Spadille, geboren in 1834, zoon van Aurora, bekend staande ten name van plantage de Vrede, divisie Boven Cottica en Perica

Van de slavin Henriette, geboren in 1846, dochter van Amelia, bekend staande ten name van plantage de Eendragt, divisie Boven Cottica en Perica.

Van de slaven Madelijntje, geboren in 1809, dochter van Semire, Flora, geboren in 1823, dochter van Madelijntje en Hendrik, geboren in 1854, zoon van Flora; allen toebehoorende voor den vrijdom aan J. del Monte Lijon.

Van het slavenmeisje Christina, geboren in 1848, dochter van Bertha, toebehoorende voor den vrijdom aan E. P. Emanuels.

Aanbesteding.

De waarn. Administrateur van Financien zal, onder nadere goedkeuring van den Heer Gouverneur dezer kolonie, aan den minst inschrijvende aanbesteden:

De levering der voor 's Gouvernementsdienst benoodigde hoeveelheid *Patentolie*, gedurende het jaar 1862, op de voorwaarden liggende ter inzage bij de Administratie van Financien.

De bus der inschrijvings billetten ter Gouvernements Secretarie zal geligt worden op MORGEN den 15 Augustus e. k., des voormiddags ten 9 ure.

Transport.

Den 7den Augustus 1861. J. H. M C. Pfanneustill aan S. E. Veendam, van het Huis en Erf aan de *Weidestraat*, N. W. La. D No. 69, O. W, La. D No. 271.

Paramaribo, den 7 Augustus 1861.

Den 8 Augustus 1861. F. G. Caupain aan W. F. Caupain, van *een derde* aandeel in den Houtgrond *onverwacht* c. a., gelegen in de divisie *Para*.

Paramaribo, den 9 Augustus 1861.

Den 12 Augustus 1861. J. W. Heijmans aan A. G. Emanuels, van het Huis en Erf aan de *Hofstraat*. N. W. La. D No. 145b; O. W. La. D No. 672.

Idem P. A. Bruggemann aan D. M. Uhlenkamp, van de Huizen en Erven aan de *Rust en Vredestraat*, N. W. La. E No. 138 en 139, O. W. La. D No. 3 en 4.

Idem, H. Goudman qq. de weduwe R. J. Gollenstede aan C. C. Gemets, vroeger genaamd C. C. Westerlee, van het Huis en Erf aan de *Rust en Vredestraat*, N. W. La. B No. 41. O. W. La. D No. 640.

Paramaribo, den 12 Augustus 1861.

Beheerders van den boedels wijlen den Heer J. F. WERGES zullen over zes weken, den juisten dag nader te bepalen, publiek doen verkoopen:

Het Erf met de daaropstaande Gebouwen, gelegen aan de *Keizerstraat*, bekend onder La. A No. 144, en

Het Erf met de daaropstaande Gebouwen, gelegen aan de *Saramaccastraat*, bekend onder La. E. No. 36.

Paramaribo, den 9 Augustus 1861.

De Exploicteur bij het Geregtshof in de kolonie *Suriname*, zal op Vrijdag den 16 Augustus 1861, des voormiddags ten *half negen* ure, publiekelijk bij executie verkoopen:

De Plantaadje *Pomona* c. a., gelegen in de *Jonkermanskreek*

Paramaribo, den 7 Augustus 1861.

Advertentiën.

GODSDIENSTOEFENING, bij de *Nederduitsche Hervormde Gemeente*, op VRIJDAG den 16den Augustus, e. k. 's avonds *half Zeven* ure.

Te bekomen bij

J. H. C. WOLFF:

Extra Madera *UIJEN* en *AARDAPPELEN* bij 't pond, per vat en bij de maud.

Paramaribo, 13 Augustus 1861.

( )

Ontvangen per schoener *Rocket*, van *Demerarij*, en verkrijgbaar bij

GEBRS. SOESMAN:

S. F. OHIO BLOM.

( )

Prima kwaliteit Westphaalsche

HAMMEN

à 55 Cts. per pond, te bekomen bij LUGARD & COMP.

( )

Te koop bij den ondergeteekende *à Contant*:

Extra Regatta Streep *geassorteerde patronen*,

Blaauw gestreepte GINGHAMS,

Fantaisie Gekleurde GINGHAMS,

Poolbont, enz.

Paramaribo, den 10 Augustus 1861.

JOHN MILLAR.

VERANDERING VAN WOONPLAATS.

De Winkel van

A. C. BOSMANS,

is thans overgebragt in het Huis aan den *Waterkant*, allernaast het HOTEL LYONS, en zal dagelijks tot ACHT uren 's avonds open zijn.

De prijzen van den ruimen voorraad ARTIKELEN zijn *zeer billijk* gesteld, ten einde de begunstiging van het geëerd publiek bij voortduring te blijven verwerven. [ ]

GEDRUKT BIJ A. L. G. DE RANDAMIE.